

Handläggare
Sara Nilsson
Telefon: 08-508 28 791

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2020-03-24 p. 17

Årsrapport Klimatsmarta stockholmare 2019

Avrapportering av Klimatsmarta stockholmares verksamhet, Klimatpakten och klimatkommunikationen på stadens webb

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna avrapporteringen av Klimatsmarta stockholmares verksamhet 2019.
2. Översända ärendet till stadsledningskontorets kommunikations- och omvärldsavdelning för kännedom.
3. Översända ärendet till samtliga kommunikationschefer i staden för kännedom.

Anna Hadenius
Förvaltningschef

Gustaf Landahl
Avdelningschef

Sammanfattning

Stockholmarnas kunskap, engagemang och agerande i klimatfrågan är en förutsättning för att nå stadens klimatmål. Det uppnås genom kommunikation och dialog med stadens invånare. Klimatsmarta stockholmares funktion är att engagera stockholmarna till att göra klimatsmarta val genom nytänkande och positiv kommunikation.

Funktionens tre huvudsakliga syften är att:

- sprida kunskap om vad stockholmarna kan göra för att minska sina och Stockholms stads totala växthusgasutsläpp
- kommunicera Stockholms stads klimatarbete till stockholmarna
- skapa engagemang kring omställningen till ett fossilfritt Stockholm

2019 nådde Klimatsmarta stockholmare tusentals av stadens invånare genom:

- Kampanjerna *Sthlm Vintertramp* och *Sthlm Eltramp*
- Projekten *Cykelvänligast* och *BeChange*
- Månadens klimatsmarta exempel (Pingvinpriset)
- Klimatvandringar med lärare och skolchefer
- Klimatvågen och sommarjobbade ungdomar
- Spridning av trycksakerna *Klimatsmart i hemmet*, *Klimatsmart på kontoret* och *Det smarta köket*
- DN-bilagan *Klimatsmart Stockholm*
- Stadens webb
- Egna kanaler i sociala medier

Samtliga aktiviteter bidrog till dialog med stockholmarna om klimatfrågan.

Flera projekt och insatser pågår, både i staden och regionalt, för att öka kunskapen om en mer hållbar konsumtion. Klimatsmarta stockholmare deltar därför i flera olika samarbeten, till exempel i arbetet med att ta fram en ny matstrategi för Stockholms stad och i stadens arbete med Agenda 2030, som ansvariga för mål 12: Hållbar konsumtion och produktion. Detta har gett värdefulla nätverk och möjligheter att dela erfarenheter, sprida kunskap, skapa nya kontakter och utveckla nya metoder.

Utifrån denna plattform av kommunikationsverktyg, samarbeten och nätverk för kunskapsutbyte har Klimatsmarta stockholmare utvecklat dialogen med stockholmarna och under 2019 engagerat dem i omställningen till ett fossilfritt Stockholm 2040.

Bakgrund

Klimatsmarta stockholmare har sedan starten 2008 etablerat klimatkommunikationen i staden genom att utveckla nya kommunikationsverktyg, aktiviteter och kanaler för stockholmarna.

Klimatsmarta stockholmare har en styrgrupp som tar beslut om aktiviteter och inriktning. I styrgruppen ingår representanter för miljöförvaltningen och stadsledningskontoret. De resurser Klimatsmarta stockholmare hade till sitt förfogande 2019 var 3,5 heltidstjänster och 388 tkr i ordinarie budget.

I detta ärende avrapporteras:

- Klimatsmarta stockholmares verksamhet
- Klimatpakten
- Klimatkommunikationen på stadens webb

Klimatsmarta stockholmars årsrapport 2019 redovisas i bilaga 1. Den beskriver de aktiviteter och kommunikationsinsatser som har genomförts under året.

Årsrapport Klimatsmarta stockholmare 2019

Stadens miljöprogram och klimatstrategi utgör grunden för klimatkommunikationens satsningar. Under 2019 har Klimatsmarta stockholmare vidareutvecklat kommunikationen om stadens klimatarbete och dialogen med stockholmarna genom ökad närvaro i sociala medier, fler tillfällen att möta stockholmare, ökat kunskapsutbyte med andra aktörer i framkant och fler möjligheter till prova-på aktiviteter.

Temakampanj – klimatsmarta resor och transporter

Mot bakgrund av svårigheterna att minska växthusgasutsläppen från transportsektorn i Stockholm beslutade Klimatsmarta stockholmars styrgrupp 2017 att inrikta kommande temakampanj på klimatsmarta resor och transporter och förlänga den till tre år 2017-2019.

Syftet med kampanjen har varit att sprida kunskap om vad staden gör för att underlätta fossilfria transporter, skapa dialog kring hållbara resvanor och inspirera stockholmarna till att prova på ett mer klimatsmart resande. Målet har varit att de som deltar i utmaningen ska göra cykling till en bestående vana och inspirera andra att förändra sina resvanor.

Till *Sthlm Vintertramp* rekryterades 100 stockholmare som fick prova på att vintercykla i fyra månader från den 1 december 2018 till den 31 mars 2019. 95 procent fullföljde projektet, 97 procent tyckte att projektet som helhet var bra eller mycket bra, 78 procent tyckte att det fungerade bättre än förväntat att cykla under perioden december-mars och 95 procent uppgav att de kommer fortsätta cykla lika mycket eller ännu mer nästa vinter.

Till *Sthlm Eltramp* rekryterades 10 vanebilister som åtog sig att ställa bilen och under en månad prova på att elcykelpendla. 8 av 10 deltagare tyckte att det gick bättre än förväntat att cykla till jobbet och 7 av 10 uppgav att de kommer att fortsätta cykla lika mycket eller ännu mer.

Kommunikationen kring kampanjen har haft fokus på de medverkandes upplevelser och på att dela erfarenheter, tips och råd. Kampanjen har kommunicerats via stockholm.se, stadens intranät, lokaltidningar och Klimatsmarta stockholmare samt Stockholms stads kanaler i sociala medier.

Projektet Cykelvänligast

Våren 2019 startade Klimatsmarta stockholmare projektet Cykelvänligast i Stockholm i samarbete med Energi- och klimatrådgivningen och Cykelfrämjandet. Ambitionen med projektet är att öka andelen aktiva transporter till arbetsplatser i Stockholm genom att uppmuntra och certifiera cykelvänliga företag. Totalt 27 företag rekryterades till projektet under 2019.

Pingvinpriset

Genom Pingvinpriset - månadens klimatsmarta exempel - har Stockholms stads klimatarbete uppmärksammats och kommunicerats. Förutom att sprida kunskap till stockholmarna om stadens energi- och klimatarbete fungerar priset även som en uppmuntran till stadens medarbetare.

Under 2019 utsåg Klimatsmarta stockholmarnas styrgrupp nio pristagare inom stadens verksamheter för framgångsrika initiativ och konkreta aktiviteter som bidragit till att minska stadens energianvändning och klimatpåverkan. Pristagarna 2019 är:

- Serviceförvaltningen
- Hemtjänsten i Spånga-Tensta
- Stockholm Vatten och Avfall
- Skärholmens stadsdelsförvaltning
- Idrottsförvaltningen
- Skönhetsrådet
- Thorildsplans gymnasium
- Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning
- Skarpnäcks bibliotek

Klimatvandringar

Klimatvandringar för lärare är en fortbildning med mål att ge lärarna kunskap och redskap för att kunna leda sina elever på egna klimatvandringar genom Stockholm. Under fortbildningen vandrar lärare genom Stockholm och får på plats ta del av konkreta exempel på vad staden gör för att minska utsläppen av växthusgaser, kunskap om klimatförändringar, dess effekter och vilka klimatanpassningar som kan göras för att möta skyfall, höjda havsnivåer och stigande temperaturer. Dialog kring hur privatpersoner kan agera förs också. En handledning och pedagogiska verktyg (quiz, arbetsuppgifter och laborationer för klassrummet) ingår också.

Under 2019 har konceptet vidareutvecklats i samarbete med enheten för miljöanalys, Bolincentret för Klimatforskning, utbildningsförvaltningen och Vetenskapens Hus.

14 vandringar med klimattema anordnades under 2019. Totalt 263 personer deltog. Av dessa var 30 lärare, 37 skolchefer/personal, 47 skolelever, 7 klimatpaktsföretagare och 142 allmänhet.

Klimatvågen

Klimatvågen är en interaktiv fysisk utställning med handledare som används regelbundet av Klimatsmarta stockholmare för dialog med stockholmarna om deras konsumtionsvanor och klimatpåverkan.

Under 2019 var Klimatvågen med på följande publika evenemang:

- Klimatfasta, Equmeniakyrkan
- Sustainability Day, KI Campus Solna
- Klimatfestival, Stockholms universitet
- Återflyttningskalas, Valla torg
- Järvaveckan
- ÅF Offshore Race
- Matologi
- Hökarängens hållbarhetsfestival
- Forskarfredag, Fysikcentrum
- Honour the Earth (konsert), Musikaliska
- Klara Södra Gymnasium

Den 29 juli-17 augusti arrangerades Klimatvågens sommarturné med tre sommarjobbare på 127-festivalen i Skärholmen, Eriksdalsbadet och Kulturfestivalen.

Under 2019 gjorde drygt 1 200 stockholmare Klimatvågen och samtalade om sin klimatpåverkan.

Hållbar konsumtion

Klimatsmarta stockholmare arbetar kontinuerligt med att inhämta, analysera och kommunicera aktuell kunskap och metodik för att utveckla arbetet med hållbar konsumtion och stockholmarnas konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp.

I maj 2019 antog kommunfullmäktige *God, hälsosam och klimatsmart mat – matstrategi för Stockholms stad*. Förvaltningen har i samband med denna fått budgetuppdraget att ta fram förslag till mått och mätmetoder för klimatpåverkan från stadens inköp av livsmedel. Genom Klimatsmarta stockholmare har projektet klimatsmart mat och matsvinn initierats och en projektgrupp med utbildningsförvaltningen, äldreförvaltningen, stadsdelsförvaltningarna Enskede-Årsta-Vantör och Skarpnäck samt Stockholm Vatten och Avfall AB skapats för att ta fram för staden gemensamma mått och mätmetoder för måltidsverksamheterna. Uppdraget redovisas i detalj i ett annat ärende till nämnden i mars.

Under 2019 bistod förvaltningen också stadsledningskontoret i arbetet med att genomföra Agenda 2030. Flera facknämnder och bolagsstyrelser fick i uppdrag att ta fram målanalyser om hur stadens arbete knyter an till agendans globala mål. Klimatsmarta stockholmare bidrog till kartläggning och analys av mål 12: Hållbar konsumtion och produktion.

Under 2019 togs ett nytt miljöprogram och en ny klimathandlingsplan fram. För första gången innehåller dessa styrdokument målsättningar och åtgärder för att minska de konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp som staden genererar. Klimatsmarta stockholmare bidrog med underlag till de delar som handlar om stadens konsumtion av livsmedel samt kommunikation och samverkan med stockholmarna för att inspirera dem till att minska konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp.

Flera andra projekt och insatser sker i staden för att öka kunskapen hos medarbetare och invånare om en mer hållbar konsumtion. Klimatsmarta stockholmare deltar därför i initiativ som *Fokusgruppen Leva och Bo* i Norra Djurgårdsstaden tillsammans med exploateringskontoret och Östermalms stadsdelsförvaltning, Vinnova-projektet *Sharing Cities Stockholm* i Hammarby Sjöstad som leds av KTH:s Arkitekt högskola, samt EU-projektet GrowSmarters delprojekt *Klimatsmarta hyresgäster* vid Valla torg i Årsta tillsammans med Stockholmshem.

Klimatpakten

Klimatpakten är ett samarbete mellan Stockholms stad och företag och organisationer som vill minska sin klimatpåverkan. Under 2019 ökade nätverket från 252 till 290 medlemmar från hela Stockholmsregionen. En rad aktiviteter arrangerades under året, bland annat:

- Den årliga Klimatpaktskonferensen i Stockholms stadshus med 318 deltagare.
- Frukostseminarium tillsammans med Stockholm Vatten och Avfall i Ulvsunda om hur företag kan ta hand om sitt matavfall inför det kommande obligatoriet. Seminariet var starten på Klimatpaktens matavfallsutmaning.
- Ett seminarium om eldrivna transportfordon, tillsammans med Miljöbilar i Stockholm.

Trycksaker

Under 2019 delades cirka 900 exemplar av handboken *Klimatsmart i hemmet* ut vid olika evenemang. Publikationens webbplats hade under året 727 nya besök.

Webbplatsen för handboken *Klimatsmart på kontoret* hade 248 nya besök.

Kokboken *Det Smarta köket* delades ut till drygt 830 personer vid publika evenemang, bland annat på Sveriges lantbruksuniversitets evenemang *Matologi* vid Norra Bantorget. Publikationens webbplats hade 144 nya besök.

DN-bilaga

Klimatsmarta stockholmare tog hösten 2019 fram DN-bilagan *Klimatsmart Stockholm*, på temat hållbara transporter. Den gick med i DN den 22 november. Effektmätningen visar bland annat att:

- 224 000 av DN:s läsare uppmärksammade bilagan.
- 66 procent av de som uppmärksammat bilagan tyckte att den innehöll ett aktuellt ämne.
- 55 procent tar gärna del av liknande bilagor igen.

Webben

På Klimatsmarta stockholmarens webbsidor har stockholmarna fram till årsskiftet 2019/2020 hittat tips och inspiration på hur de kan leva mer miljövänligt och minska sin klimatpåverkan. De har också kunnat läsa och ladda ner *Klimatsmart i hemmet*, *Klimatsmart på kontoret* och *Det smarta köket*. Även de olika temakampanjerna och Klimatvågens sommarturné har kommunicerats via webben.

Under 2019 påbörjades arbetet med att skapa en ny webbplats för Klimatsmarta stockholmare i samband med att hela stadens gamla webb släcks ner och Stockholm får en helt ny webb. Klimatsmarta stockholmares webbplats får namnet Leva Hållbart och är i skrivande stund under uppbyggnad med lanseringsdatum okänt.

Sociala medier

Klimatsmarta stockholmare fortsatte under 2019 att ha en aktiv närvaro i sociala medier. Framför allt plattformarna Facebook och Instagram användes för att sprida information om Stockholm stads klimatarbete samt tips och inspiration för en mer klimatsmart vardag. Sociala medier underlättar direkt medborgardialog och är ett kostnadseffektivt sätt för Klimatsmarta stockholmare att nå ut.

2019 ökade antalet följare på Facebook med 218 personer till 3 300 följare. Under året skedde över 5 900 interaktioner (gillanden, delningar och kommentarer). På Instagram ökade antalet följare med 316 personer till totalt 1737 följare. Totalt möttes inläggen av 5 400 interaktioner.

I samband med lanseringen av Cykelvänligast, våren 2019, startades även nya konton i sociala medier, där Instagram och Facebook prioriterats. Dessa konton har haft en positiv utveckling och hade vardera cirka 500 följare i slutet av 2019.

Bilagor

Bilaga 1 Årsrapport Klimatsmarta stockholmare 2019